

wasteinprogress

El nou marc de les taxes de residus i el finançament local

IGNASI PUIG VENTOSA
ENT environment & management

CONTINGUTS

- Marc legal de les taxes de residus
- Principals figures de finançament
- Com estem en relació a les noves obligacions legals
- Balanç de costos i memòria econòmica
- Tipus de taxes justes
- Recursos
- Conclusions

MARC LEGAL DE LES TAXES DE RESIDUS

MARC LEGAL DE LES TAXES DE RESIDUS (Fins ara)

Les taxes (d'escombraries), en tant que tribut municipal, són regulades pel Real Decreto Legislativo 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Ley reguladora de las Haciendas Locales.

Les taxes són la contraprestació pagada pels serveis que l'Administració presta sense competència de la iniciativa privada. El servei d'escombraries ho compleix (el comercial ja no i per això ja admetia preus públics).

El RDL preveu la possibilitat de taxes d'escombraries (art. 20.4.s), però no les obligava.

Finalitat principal recaptadora. Això no exclouïa possibles incentius, però no s'esmentaven explícitament.

Com a màxima cobertura de les despeses, en conjunt.

MARC LEGAL DE LES TAXES DE RESIDUS (En endavant)

Art. 11.3 Ley 7/2022: “En el caso de los costes de gestión de los residuos de competencia local, de acuerdo con lo dispuesto en el texto refundido de la Ley reguladora de las Haciendas Locales, aprobado por Real Decreto Legislativo 2/2004, de 5 de marzo, las entidades locales **establecerán**, en el plazo de **tres años** a contar desde la entrada en vigor de esta ley, **una tasa o, en su caso, una prestación patrimonial de carácter público no tributaria, específica, diferenciada y no deficitaria, que permita implantar sistemas de pago por generación y que refleje el coste real**, directo o indirecto, de las operaciones de recogida, transporte y tratamiento de los residuos, **incluidos la vigilancia de estas operaciones y el mantenimiento y vigilancia posterior al cierre de los vertederos**, las campañas de concienciación y comunicación, así como los ingresos derivados de la aplicación de la responsabilidad ampliada del productor, de la venta de materiales y de energía.”

MARC LEGAL DE LES TAXES DE RESIDUS (En endavant)

Art. 11.4. Ley 7/2022: “Las tasas o prestaciones patrimoniales de carácter público no tributario podrán tener en cuenta, entre otras, las particularidades siguientes:

- a) La inclusión de sistemas para **incentivar la recogida separada** en viviendas de alquiler vacacional y similar.
- b) La diferenciación o reducción en el supuesto de prácticas de **compostaje doméstico o comunitario o de separación y recogida separada de materia orgánica compostable**.
- c) La diferenciación o reducción en el supuesto de participación en recogidas separadas para la posterior preparación para la reutilización y reciclado, por ejemplo en **puntos limpios** o en los puntos de entrega alternativos acordados por la entidad local.
- d) La diferenciación o reducción para las **personas y las unidades familiares en situación de riesgo de exclusión social**.”

MARC LEGAL DE LES TAXES DE RESIDUS (En endavant)

Disposició final primera de la Ley 7/2022. Modifica l'article 24 del text refós de la Ley Reguladora de las Haciendas Locales, al que se li afegeix un apartat 6 amb la següent redacció:

- “6. Las entidades locales podrán establecer mediante ordenanza una bonificación de hasta un 95 por ciento de la cuota íntegra de las tasas o en su caso, de las prestaciones patrimoniales de carácter público no tributario, que se exijan por la prestación del servicio de recogida de residuos sólidos urbanos para aquellas **empresas de distribución alimentaria y de restauración que tengan establecidos, con carácter prioritario, en colaboración con entidades de economía social carentes de ánimo de lucro, sistemas de gestión que reduzcan de forma significativa y verificable los residuos alimentarios**, siempre que el funcionamiento de dichos sistemas haya sido previamente verificado por la entidad local.”

PRINCIPALS FIGURES DE FINANÇAMENT

PRINCIPALS FIGURES DE FINANÇAMENT

La Ley 7/2022, article 11.3, indica que les entitats locals hauran d'establir “una tasa o, en su caso, una prestación patrimonial de carácter público no tributaria”.

Això ha reobert un debat sobre les figures més adequades: taxa, preu públic o tarifa.

El supòsit d'altres prestacions patrimonials de caràcter públic no tributari (diferents de taxa o preu públic) tindria lloc quan:

- Una empresa presta el servei a risc i ventura sota el règim de concessió d'acord amb la Ley 9/2017, de 8 de noviembre, de Contratos del Sector Público.
- És l'empresa qui directament cobra el servei.

Es tracta de casos molt poc habituals actualment.

El cobrament dels serveis domiciliaris també està molt clar.

L'única discussió és entre taxes i preus públics comercials.

TAXES O PREUS PÚBLICS COMERCIALS

Hi ha **dues interpretacions** en relació amb la figura més adequada per al cobrament del servei de gestió de residus comercials per part dels ens locals.

Segons una primera interpretació, **els serveis de recollida de residus comercials són de recepció obligatòria des del moment en que els ens locals decideixen prestar-los**. Segons aquesta interpretació, els comerços que contractin un gestor privat ho han de comunicar a l'Ajuntament. Per tant, **s'estaria en un supòsit de taxa, amb possibles exempcions per als que emprin gestors privats**.

Una altra interpretació seria que **l'activitat econòmica és qui decideix** lliurement si contracta a un gestor privat o no i, per tant, si s'acull o no al servei municipal. En aquest cas, el servei municipal només seria un dels que el comerç podria escollir, hi hauria competència privada i **s'estaria en un supòsit de preu públic**. Els Ajuntaments que han aprovat preus públics (p.e. Barcelona) estarien fent aquesta interpretació.

TAXES O PREUS PÚBLICS COMERCIALS

En tot cas, les implicacions pràctiques d'aquesta discussió són relativament menors, i més després de l'aprovació de la Ley 7/2022.

Ambdues opcions:

- Haurien **d'assegurar la cobertura** de costos
- Haurien de **permetre l'aplicació de pagament per generació**.
- Haurien de **permetre l'exempció d'aquells comerços que optessin per la gestió amb gestors privats**.

Una diferència rellevant és que els preus públics es cobren amb IVA.

COM ESTEM EN RELACIÓ A LES NOVES OBLIGACIONS LEGALS

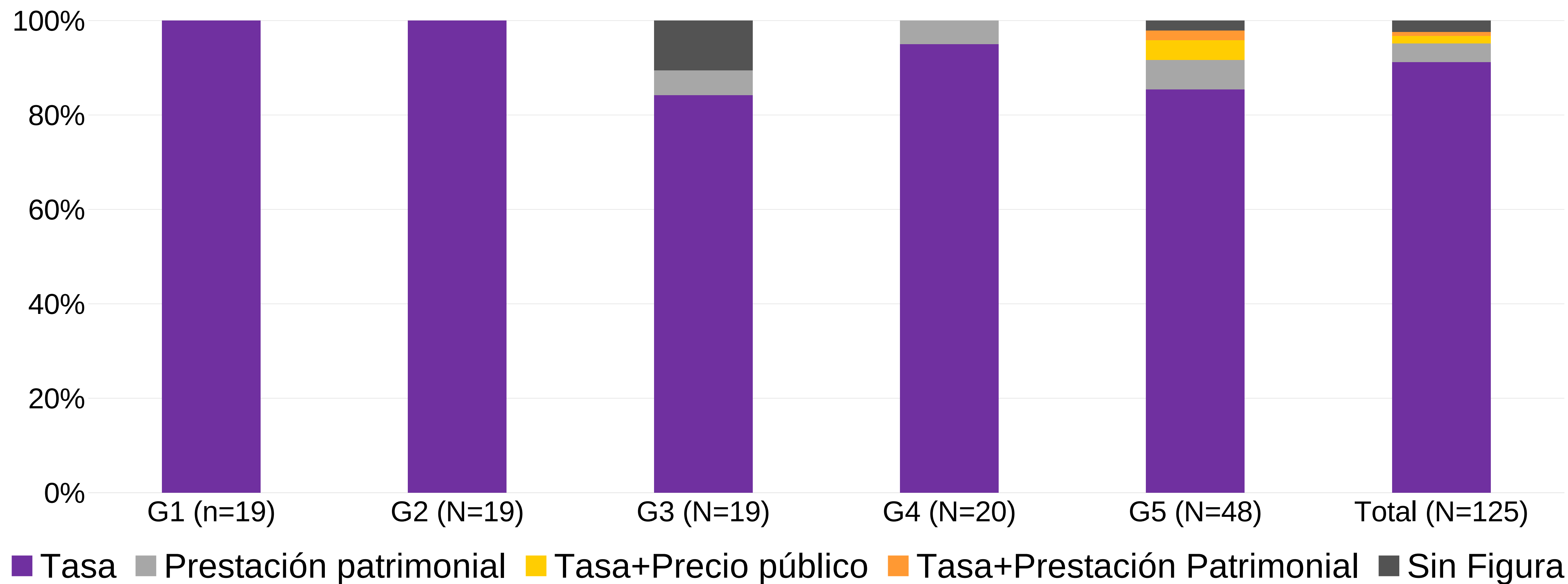
L'ESTUDI DE L'OBSERVATORI DE LA FISCALITAT DELS RESIDUS

Revisió d'una mostra d'Ordenances Fiscals Municipals (125) que regulen les taxes sobre residus:

- G1: municipis de menys de 1.000 habitants;
- G2: de 1.001 a 5.000;
- G3: de 5.001 a 20.000;
- G4: de 20.001 a 50.000;
- G5: més de 50.000 habitants

Caracterització sistemàtica dels aspectes qualitatius i quantitius de les ordenances fiscals.

“ESTABLECERÁN” UNA FIGURA “ESPECÍFICA, DIFERENCIADA”

Un 2,4% dels municipis de la mostra no tenen taxa de residus.

“EN EL PLAZO DE TRES AÑOS”

El termini de tres anys es compleix el 10 d'abril de 2025.

Considerant:

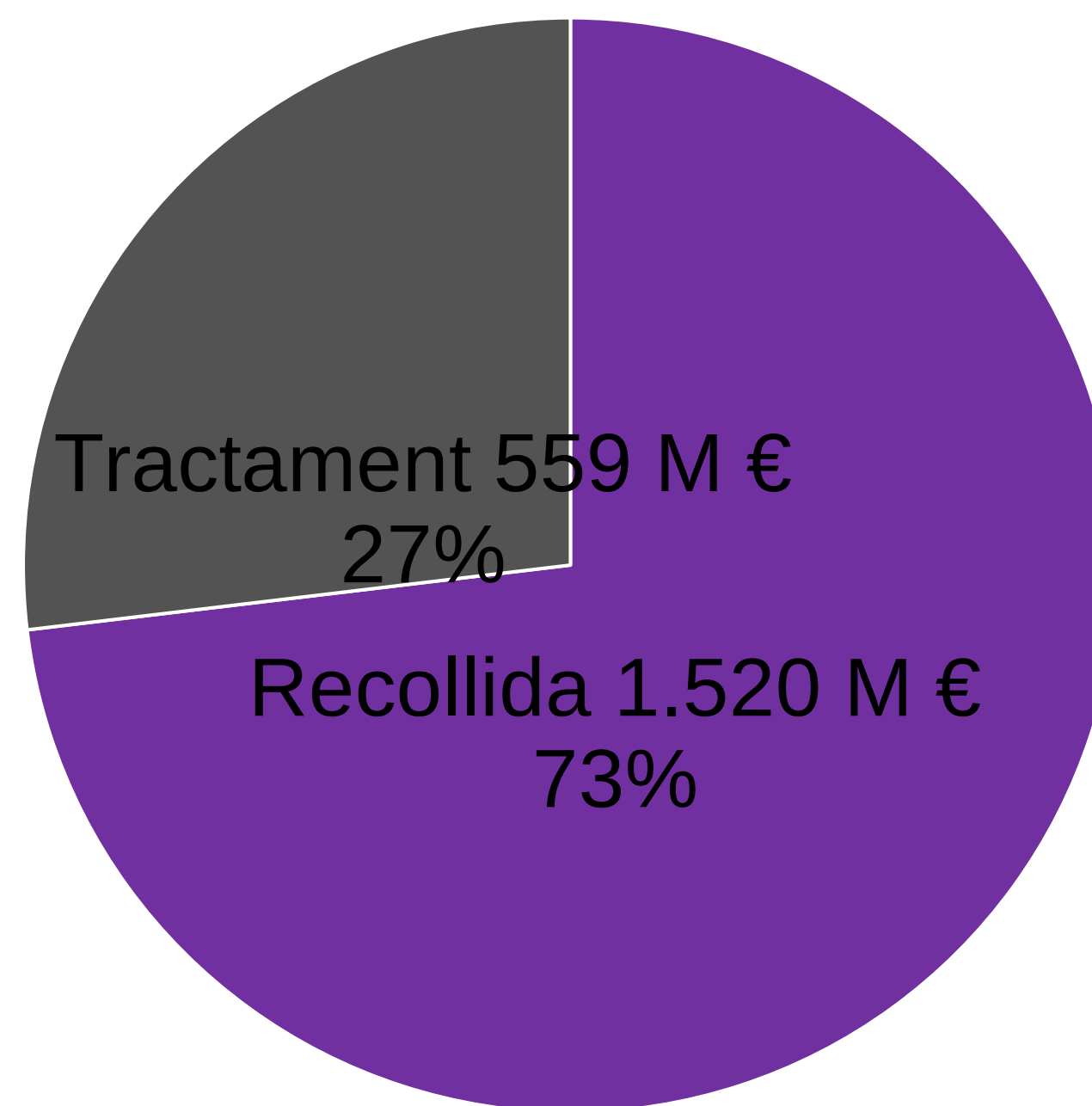
- El temps necessari per preparar, dissenyar la modificació, redactar memòria econòmica, aprovar OF, etc.
- Que hi ha eleccions municipals el 2023.
- Les OF s'aproven gairebé sempre amb l'any natural.

Molt pocs Ajuntaments han fet els deures a 1/1/2023 i pocs els faran per 1/1/2024. 1/1/2025 és la data clau.

“NO DEFICITARIA”

Ingressos per TR en la base de dadades de liquidacions dels pressupostos del MINHFP, 2021.

Ingressos totals: 2.079 M de €

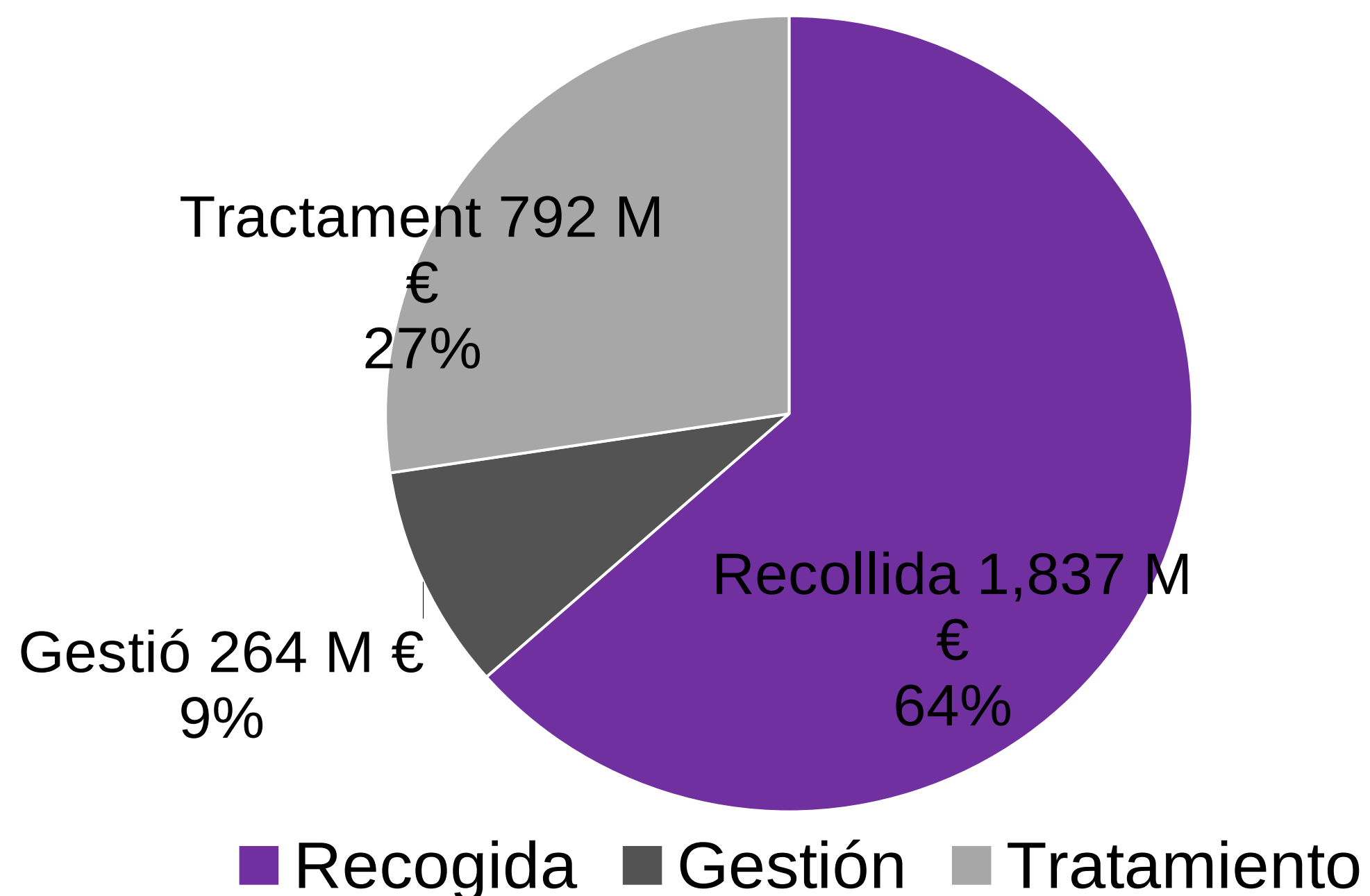
■ Recogida ■ Tratamiento

“NO DEFICITARIA”

Despesa total per part dels Ens Locals de cada part del procés de gestió de residus, 2021.

Despesa total: 2.894 M €

Font: Base de dades de liquidacions dels pressupostos del MINHFP, 2021.

“NO DEFICITARIA” (Cobertura)

Cobertura estimada de costos de la gestión de residuos globales d’Espanya de 2021

Despeses totals

2.894 milions d’euros

Ingressos totals

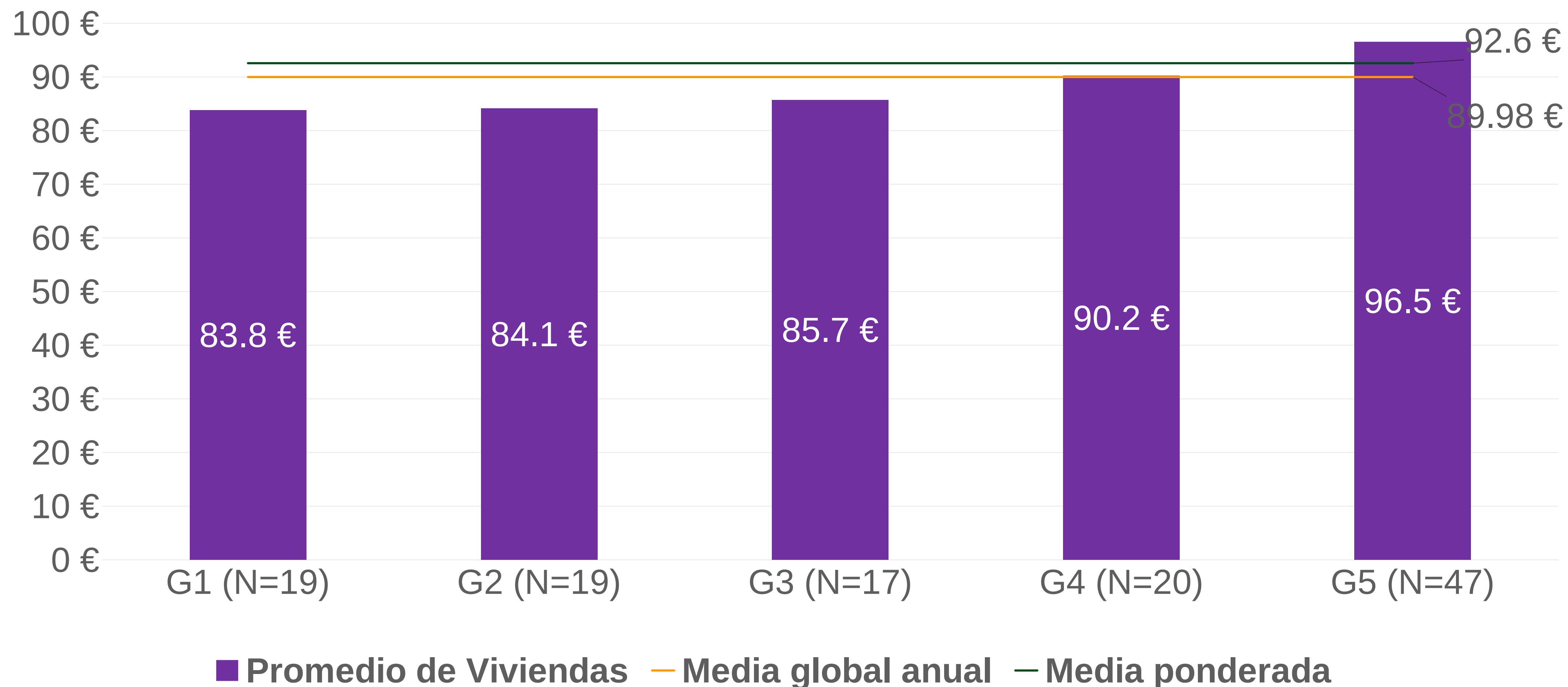
2.079 milions d’euros

**Percentatge de la cobertura de costos
totals nacionals**

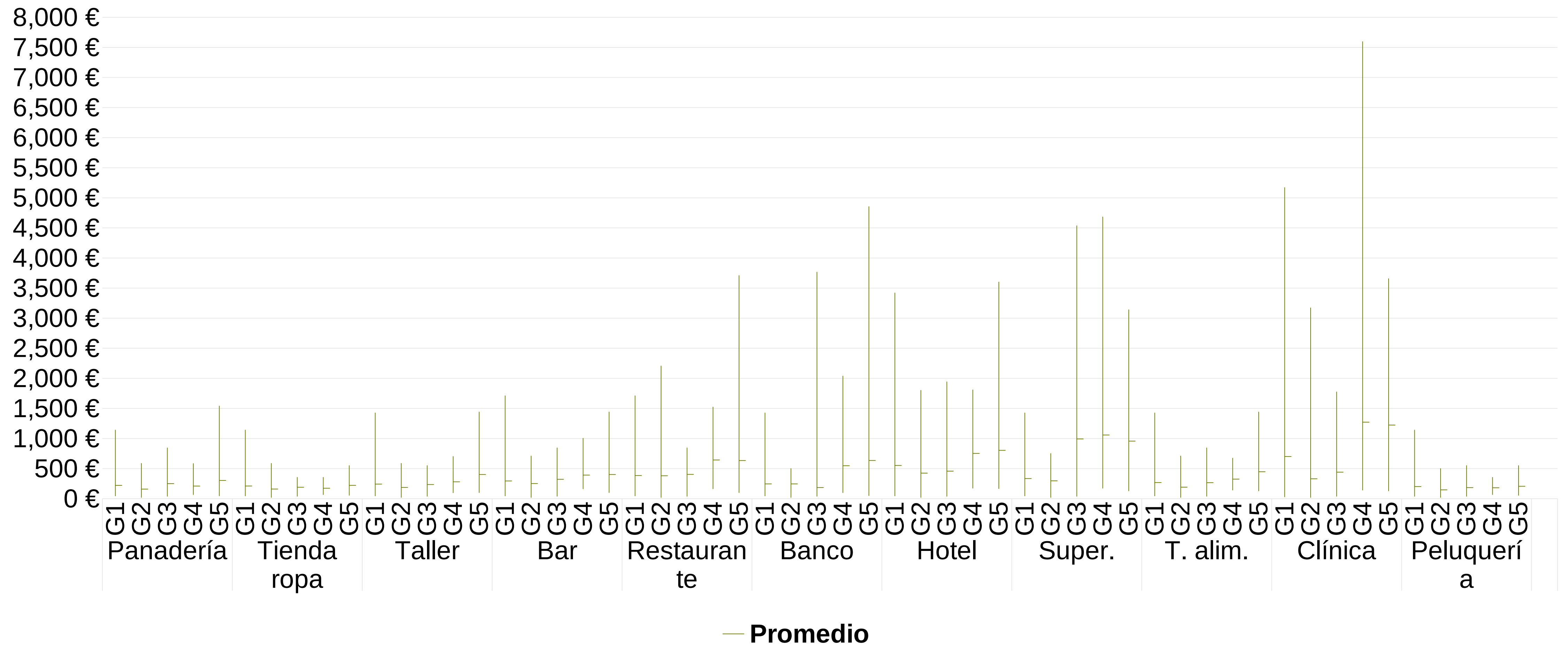
71,8%

Font: base de dades de liquidacions dels pressupostos del MINHFP, 2021.

“NO DEFICITARIA” (Tipus mitjans de les quotes domiciliàries)

“NO DEFICITARIA” (Rang i tipus mitjans de les quotes comercials)

“NO DEFICITARIA”

El nou objectiu

“... **no deficitaria, que refleje el coste real, directo o indirecto**, de las operaciones de recogida, transporte y tratamiento de los residuos, **incluidos la vigilancia de estas operaciones y el mantenimiento y vigilancia posterior al cierre de los vertederos**, las campañas de concienciación y comunicación, así como los ingresos derivados de la aplicación de la responsabilidad ampliada del productor, de la venta de materiales y de energía.”

No només cobertura, sinó amb un denominador incrementat.

“QUE PERMITA IMPLANTAR SISTEMAS DE PAGO POR GÉNERACIÓN”

La Ley 7/2022 inclou una invitació a la implantació de pagament per generació (art. 11.3) i ANNEX V. Exemples d'instruments econòmics i altres mesures per incentivar l'aplicació de la jerarquia de residus, s'esmenta com a exemple:

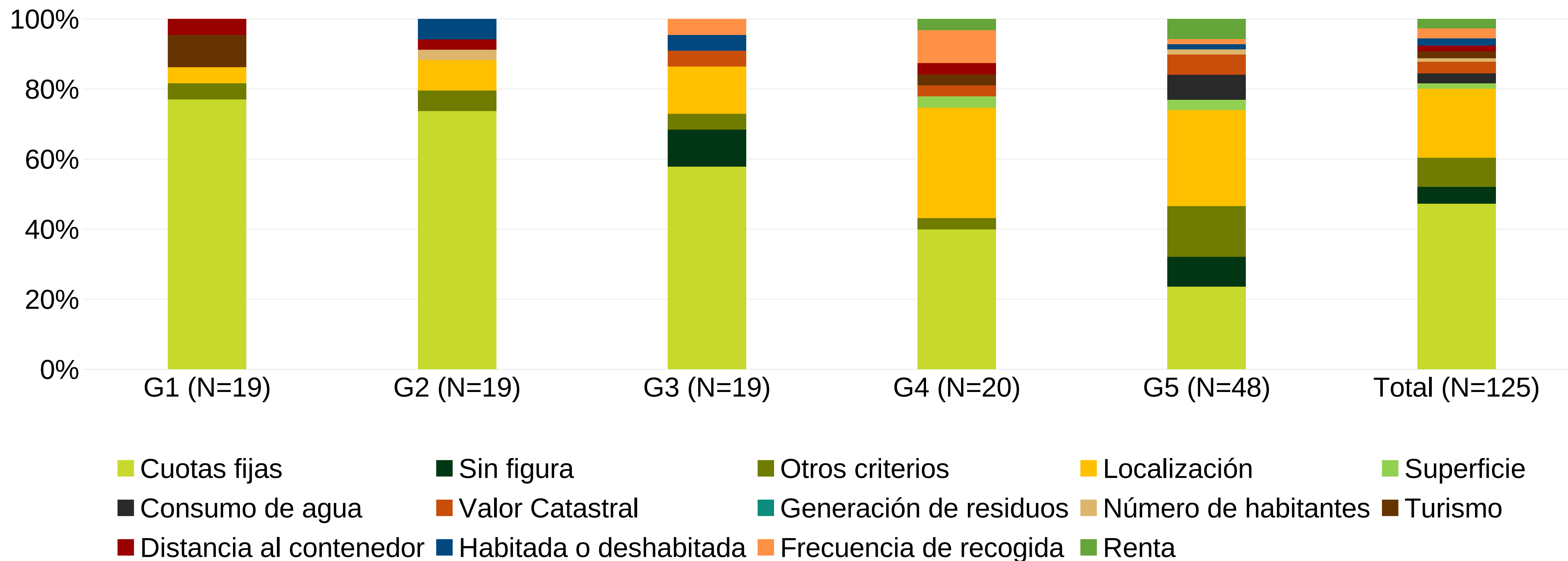
- ***Sistemas de pago por generación de residuos («pay-as-you-throw»)*** que impondran tasas a los productores de residuos según la cantidad real de residuos generados y proporcionen incentivos para la separación en origen de los residuos reciclables y para la reducción de los residuos mezclados.

És la gran assignatura pendent en matèria de fiscalitat dels residus (menys del 0,3% dels municipis espanyols). La Ley 7/2022, però en consolida el concepte.

Per permetre la implantació cal disposar de sistemes de recollida individualitzada: porta a porta o contenidors tancats.

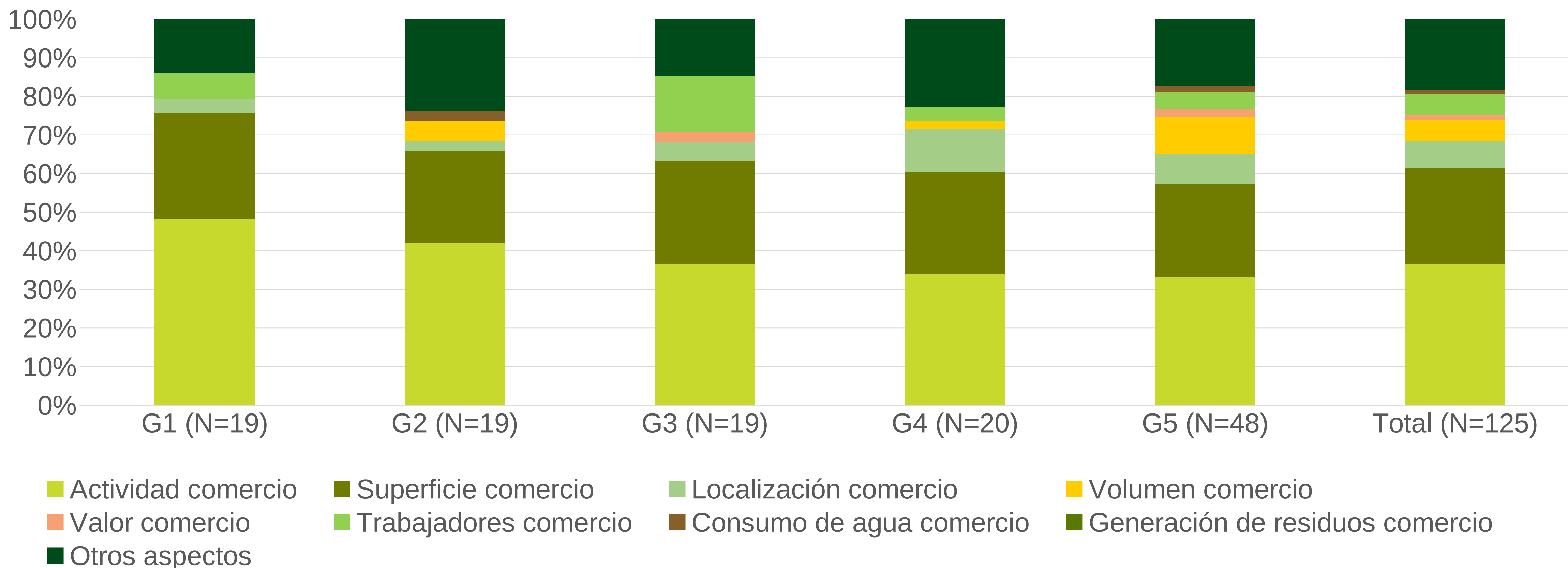
“QUE PERMITA IMPLANTAR SISTEMAS DE PAGO POR GÉNERACIÓN”

Criteris de diferenciació en les quotes domiciliàries

“QUE PERMITA IMPLANTAR SISTEMAS DE PAGO POR GÉNERACIÓN”

Criteria de diferenciación en les quotes comerciales

BALANÇ DE COSTOS I MEMÒRIA ECONÒMICA

BALANÇ DE COSTOS

Els costos que s'han de reflectir (consistents amb el fet imposable):

Costos directes

- Recollida
- Transport
- Tractament (“includos la vigilancia de estas operaciones y el mantenimiento y vigilancia posterior al cierre de los vertederos”)
- Campanyes de conscienciació i comunicació

Costos indirectes (despeses generals, benefici industrial, personal municipal)

Ingressos

- Responsabilitat ampliada del productor
- Venda de materials i energia
- Altres: p.e. retorn del cànon de residus

MEMÒRIA ECONÒMICA

- Justificació de la taxa
- Característiques generals de la prestació (fet imposable, organisme responsable).
- Costos, ingressos i costos nets (nivell de desglossament, exercici tancat i projecció): diferenciació entre recollida, gestió i tractament.
- Justificació de l'estructura de la taxa
- Determinació de les quotes (objectiu de recaptació?, quotes bàsiques, exempcions i reduccions).
- Estimació dels ingressos de la taxa: separació entre recollida i tractament.
- Adequació al principi d'equivalència

TIPUS DE TAXES JUSTES

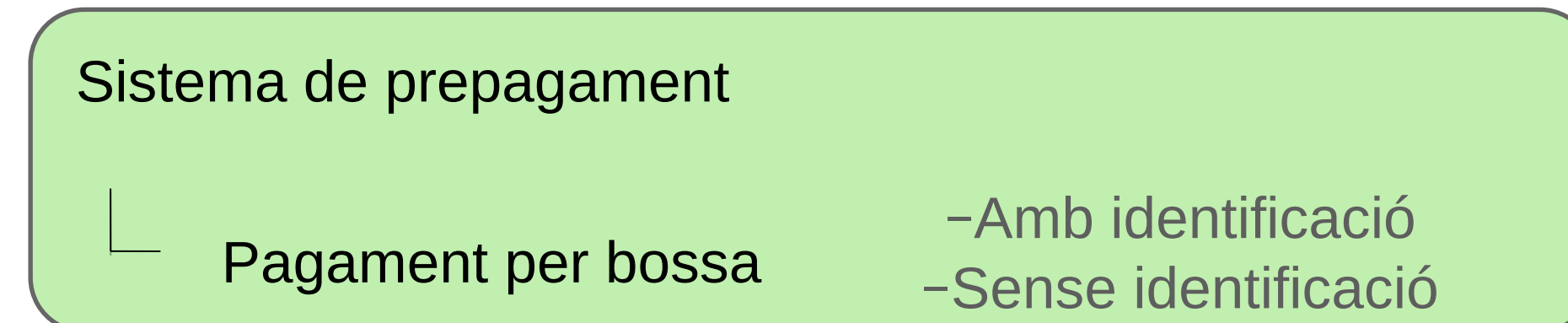
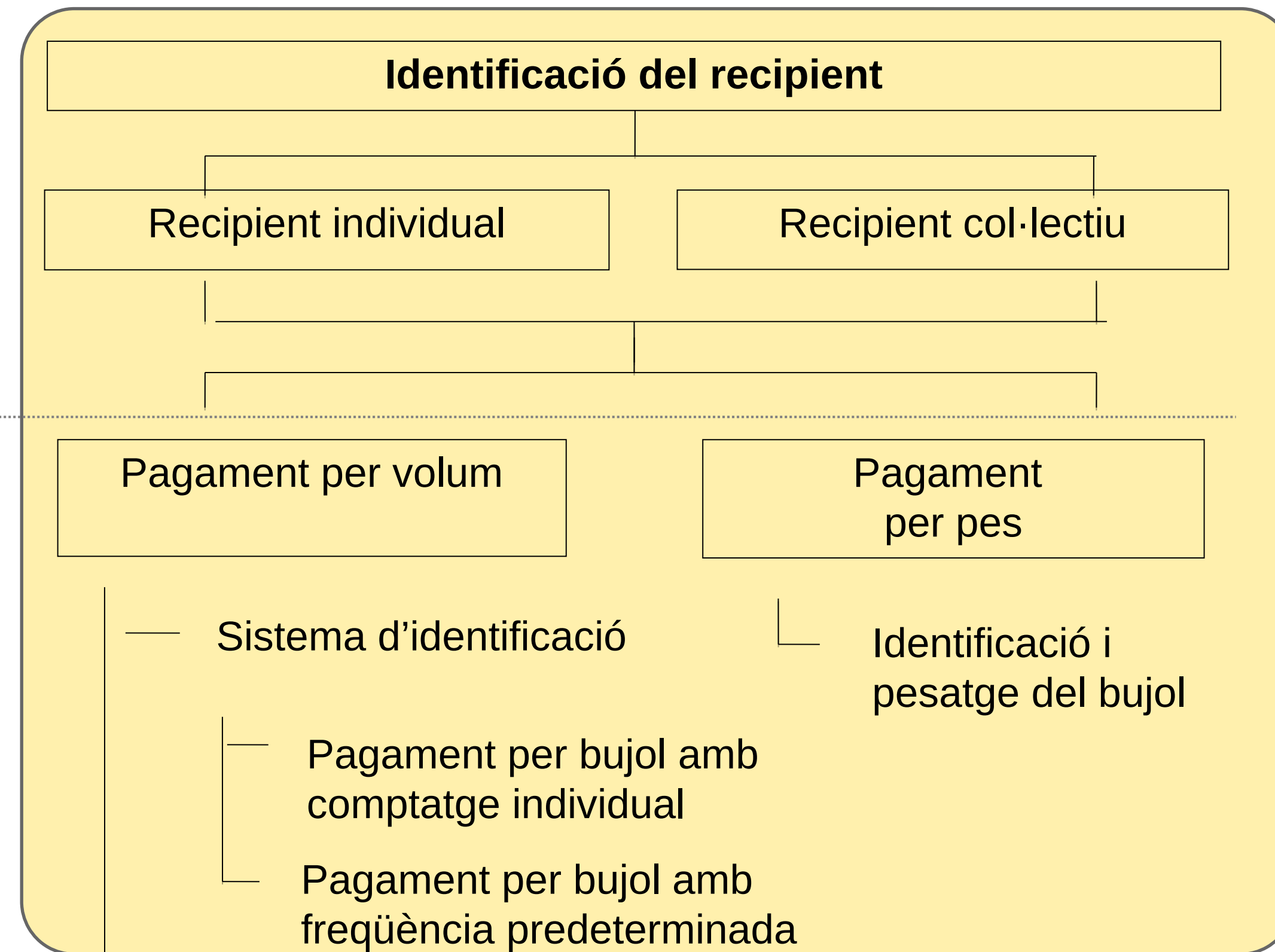
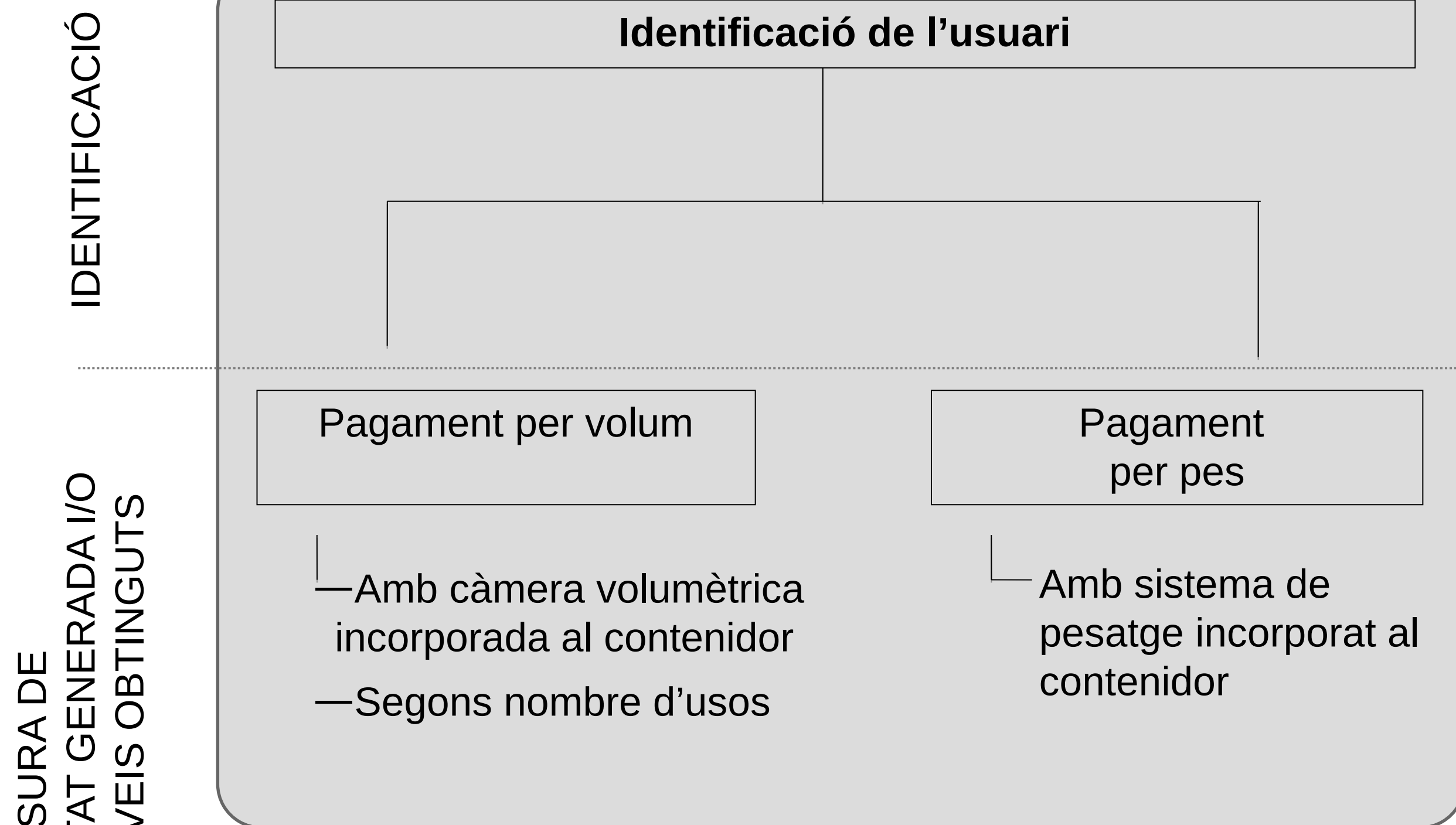
CONCEPTES GENERALS

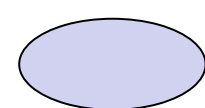

Taxa Justa. Taxa de gestió de residus municipals que, en aplicació del principi de «qui contamina paga», **grava i/o bonifica els productors de residus en funció del seu comportament ambiental**, incentivant la recollida selectiva i la prevenció.

- **Pagament per Generació [PxG] (PAYT).** Modalitat de taxa justa que, en aplicació del principi de “qui contamina paga” es basa en que la taxa que paga l’usuari està directament relacionada amb el pes, el volum o el nombre d’aportacions de residus, com a mínim de fracció resta, i que **té per objectiu una menor generació de residus, fonamentalment de fracció resta**, així com una adequada recollida selectiva de residus valoritzables.
- **Bonificació per Participació [BxP].** Modalitat de taxa justa que es basa en la bonificació de la taxa de l’usuari en funció de les aportacions de residus al servei de recollida selectiva –mesurades en pes, volum o nombre d’aportacions-, amb l’objectiu **d’incentivar les recollides selectives** i reduir la generació de fracció resta.

CONTENIDORS INTEL·LIGENTS

PORTA A PORTA

- Pagament per bujol
- Pagament per bossa
- Sistemes amb eCont

CONCLUSIONS

CONCLUSIONS

- Fins ara el marc legal era molt flexible i això s'ha traduït en una gran heterogeneïtat en la configuració de les TR, sense assolir plena cobertura de costos ni incorporar criteris ambientals suficients.
- Les principals implicacions del nou marc són l'obligatorietat de les TR i la plena cobertura de costos abans de 2 anys.
- No és obligatori, però esdevindrà més conegut el concepte de pagament per generació.
- La taxes justes (PxG i BxP) permeten una assignació més fidel dels costos del servei i crear un incentiu vers la reducció i la recollida selectiva.
- Estan àmpliament esteses a altres països (sobretot PxG).
- Existeix un alt potencial degut al fort creixement de la recollida PaP i a l'extensió dels contenidors intel·ligents. També té molt potencial el PxG només comercial.
- Hi ha moltes modalitats (segons model de recollida, PxG vs BxP, fraccions gravades, tecnologia emprada, etc.).

wasteinprogress

Gràcies per l'atenció

IGNASI PUIG VENTOSA
ENT environment & management